

§ 330 Dnr KS 2023-000360

340

Yttrande över remiss En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, DS 2023:09

Kommunstyrelsens beslut

Skellefteå kommun yttrar sig enligt samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-06-19 § 126.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2023-06-19 § 126 att föreslå kommunstyrelsen yttra sig enligt ett av förvaltningen upprättat förslag med innebörden att det är positivt och nödvändigt med en lag som säkerställer en omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer. Syftet med den nya lagstiftningen är att möjliggöra att dricksvattenproduktion, verksamhet inom rening av avloppsvatten och annan samhällsviktig verksamhet kan prioriteras vid en allvarlig brist på vattenreningskemikalier. Samtidigt påpekas att den samhällsekonomiska konsekvensanalysen av utredningens förslag behöver fördjupas.

Beslutsunderlag

Protokoll, kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-15 § 243
Protokoll, samhällsbyggnadsnämnden 2023-06-19 § 126
Tjänsteskrivelse, samhällsbyggnadsförvaltningen 2023-05-31
Remiss

Beslutet sänds till

Landbruks- och infrastrukturdepartementet

§ 126 Dnr SBN 2023-000307

351

Remiss En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, DS 2023:09

Samhällsbyggnadsnämndens beslut och förslag till kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen inarbeta följande synpunkter med utgångspunkt i nämndens ansvar som verksamhetsnämnd:

- a) Det är positivt och nödvändigt med en lag som säkerställer en omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer.
- b) Det är viktigt att ansvarig myndighet vid upprättande av en allmän prioriteringsordning enligt lagförslagets §5, även förtydligar prioriteringsprinciper enligt lagförslagets §§ 8-9, som inbegriper påtvingade åtgärder inom kommunal verksamhet respektive privat näringsverksamhet.
- c) Lagförslaget behöver förtydligas i vad som gäller vid utsläppsöverträdelse som en följd av en påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier.
- d) Den samhällsekonomiska konsekvensanalysen av utredningens förslag behöver fördjupas.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden svarar med utgångspunkt i nämndens ansvar som verksamhetsnämnd.

Det är positivt och nödvändigt med en lag som säkerställer en omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer. Syftet med den nya lagstiftningen är att möjliggöra att dricksvattenproduktion, verksamhet inom rening av avloppsvatten och annan samhällsviktig verksamhet kan prioriteras vid en allvarlig brist på vattenreningskemikalier.

I en allmän prioriteringsordning ska anges i vilken ordning olika kategorier av verksamheter som har behov av vattenreningskemikalier ska prioriteras vid en allvarlig brist. Detta regleras i lagförslagets §5. Beslut om prioriteringsordning fattas av ansvarig myndighet eller regeringen. Utredaren föreslår att Livsmedelsverket utses till ansvarig myndighet.

I första hand förväntas omfördelning av vattenreningskemikalier ske genom frivilliga överenskommelser. Om inte detta sker kan ansvarig myndighet enligt §8 förelägga en kommun, ett kommunalt företag eller ett kommunalförbund, som inom ramen för sin verksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

Den ansvariga myndigheten får enligt §9 även förelägga en fysisk eller juridisk person, som inom ramen för sin näringsverksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

Den ansvariga myndigheten får dock utfärda ett sådant föreläggande först om den allvarliga bristen inte kan hanteras genom ett föreläggande mot kommun eller kommunal organisation, enligt lagförslagets §8.

Det är därför viktigt att ansvarig myndighet vid upprättande av en allmän prioriteringsordning enligt lagförslagets §5, även förtydligar prioriteringsprinciper enligt

lagförslagets §§ 8-9, som inbegriper åtgärder inom kommunal verksamhet respektive privat näringsverksamhet.

En påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier från avloppsrening till dricksvattenproduktion innebär ökade utsläpp av helt eller delvis orenat avloppsvatten. Lagförslaget behöver därför förtydligas i vad som gäller vid utsläppsöverträdelse som en följd av en påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier.

Den samhällsekonomiska konsekvensanalysen av utredningens förslag behöver fördjupas. Utredaren beskriver att konsekvenserna för kommunerna kan vara både positiva och negativa beroende på vilken kommunal verksamhet som prioriteras. Det är även beskrivet konsekvenser för andra aktörer, om än mer översiktligt.

Med hänsyn till tid för remittering och propositionsarbete bedömer utredningen att lagförslaget kan träda i kraft den 1 juli 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2024-05-31

Remiss "En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, Ds 2023:09"

Beslutet sänds till:

kommunstyrelsen

vatten & avfall: avd. chef + verksamhetschef VA

ekonomi/nämnd: funktionschef

Remiss En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, DS 2023:09

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen inarbeta följande synpunkter med utgångspunkt i nämndens ansvar som verksamhetsnämnd:

- a) Det är positivt och nödvändigt med en lag som säkerställer en omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer.
- b) Det är viktigt att ansvarig myndighet vid upprättande av en allmän prioriteringsordning enligt lagförslagets §5, även förtydligar prioriteringsprinciper enligt lagförslagets §§ 8-9, som inbegriper påtvingade åtgärder inom kommunal verksamhet respektive privat näringsverksamhet.
- c) Lagförslaget behöver förtydligas i vad som gäller vid utsläppsöverträdelse som en följd av en påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier.
- d) Den samhällsekonomiska konsekvensanalysen av utredningens förslag behöver fördjupas.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden svarar med utgångspunkt i nämndens ansvar som verksamhetsnämnd.

Det är positivt och nödvändigt med en lag som säkerställer en omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer. Syftet med den nya lagstiftningen är att möjliggöra att dricksvattenproduktion, verksamhet inom rening av avloppsvatten och annan samhällsviktig verksamhet kan prioriteras vid en allvarlig brist på vattenreningskemikalier.

I en allmän prioriteringsordning ska anges i vilken ordning olika kategorier av verksamheter som har behov av vattenreningskemikalier ska prioriteras vid en allvarlig brist. Detta regleras i lagförslagets §5. Beslut om prioriteringsordning fattas av ansvarig myndighet eller regeringen. Utredaren föreslår att Livsmedelsverket utses till ansvarig myndighet.

I första hand förväntas omfördelning av vattenreningskemikalier ske genom frivilliga överenskommelser. Om inte detta sker kan ansvarig myndighet enligt §8 förelägga en kommun, ett kommunalt företag eller ett kommunalförbund, som inom ramen för sin verksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

Den ansvariga myndigheten får enligt §9 även förelägga en fysisk eller juridisk person, som inom ramen för sin näringsverksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

SKELLEFTEÅ KOMMUN

Den ansvariga myndigheten får dock utfärda ett sådant föreläggande först om den allvarliga bristen inte kan hanteras genom ett föreläggande mot kommun eller kommunal organisation, enligt lagförslagets §8.

Det är därför viktigt att ansvarig myndighet vid upprättande av en allmän prioritetsordning enligt lagförslagets §5, även förtydligar prioriteringsprinciper enligt lagförslagets §§ 8-9, som inbegriper åtgärder inom kommunal verksamhet respektive privat näringsverksamhet.

En påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier från avloppsrening till dricksvattenproduktion innebär ökade utsläpp av helt eller delvis orenat avloppsvatten. Lagförslaget behöver därför förtydligas i vad som gäller vid utsläppsöverträdelse som en följd av en påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier.

Den samhällsekonomiska konsekvensanalysen av utredningens förslag behöver fördjupas. Utredaren beskriver att konsekvenserna för kommunerna kan vara både positiva och negativa beroende på vilken kommunal verksamhet som prioriteras. Det är även beskrivet konsekvenser för andra aktörer, om än mer översiktligt.

Med hänsyn till tid för remittering och propositionsarbete bedömer utredningen att lagförslaget kan träda i kraft den 1 juli 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2024-05-31

Remiss "En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, Ds 2023:09"

Beslutet sänds till:

kommunstyrelsen

vatten & avfall: avd. chef + verksamhetschef VA

ekonomi/nämnd: funktionschef

Hans Andersson
Förvaltningschef

Stefan Johansson
Chef vatten & avfall

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden svarar med utgångspunkt i nämndens ansvar som verksamhetsnämnd.

Det är positivt och nödvändigt med en lag som säkerställer en omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer. Syftet med den nya lagstiftningen är att möjliggöra att dricksvattenproduktion, verksamhet inom rening av avloppsvatten och annan samhällsviktig verksamhet kan prioriteras vid en allvarlig brist på vattenreningskemikalier.

I en allmän prioriteringsordning ska anges i vilken ordning olika kategorier av verksamheter som har behov av vattenreningskemikalier ska prioriteras vid en allvarlig brist. Detta regleras i lagförslagets §5. Beslut om prioritetsordning fattas av ansvarig myndighet eller regeringen. Utredaren föreslår att Livsmedelsverket utses till ansvarig myndighet.

I första hand förväntas omfördelning av vattenreningskemikalier ske genom frivilliga överenskommelser. Om inte detta sker kan ansvarig myndighet enligt §8 förelägga en kommun, ett kommunalt företag eller ett kommunalförbund, som inom ramen för sin verksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

Den ansvariga myndigheten får även enligt §9 förelägga en fysisk eller juridisk person, som inom ramen för sin näringsverksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier. Den ansvariga myndigheten får dock utfärda ett sådant föreläggande först om den allvarliga bristen inte kan hanteras genom ett föreläggande mot kommun eller kommunal organisation, enligt lagförslagets §8.

Andra stycket i §9 skulle därför kunna tolkas som att privat näringsverksamhet prioriteras över kommunal verksamhet. Innebörden kan därför bli att omfördelningen från avloppsrening till dricksvattenrening ska ske före att samma påtvingade åtgärder påverkar den privata näringsverksamheten.

Enligt den frivilliga vägledningen för prioritering av fällningskemikalier är det kemikalieproducenterna som vid en brist ska tillse att prioriteringsordningen i vägledningen följs. Enligt utredaren är det troligt att det främst är dessa företag som kan komma att vara adressater för förelägganden om avståenden av vattenreningskemikalier enligt lagen.

Det är därför viktigt att ansvarig myndighet vid upprättande av en allmän prioritetsordning enligt lagförslagets §5, även förtydligar prioriteringsprinciper enligt lagförslagets §§ 8-9, som inbegriper åtgärder inom kommunal verksamhet respektive privat näringsverksamhet.

Kemikalier för vattenrening inom offentlig verksamhet används både vid vattenproduktion och för avloppsrening. Om kemikalierna inte räcker till avloppsrening så kommer villkor i miljötillstånd att överskridas vilket i normalfallet skapar så negativa följder i hav, sjö eller vattendrag att det är förenat med åtalsanmälning och straff i domstol.

Övergödningsproblematiken kommer att öka genom att näringsämnen ökar. Bottendöden kommer att öka genom att syreförbrukande ämnen ökar. Dessutom kan försämrade avloppsrening innebära ökade risker för vattenproduktion, vilket i sin tur kan innebära att vattenreningen behöver mer av de utpekade kemikalierna.

Risken är även att utökad sanering och andra miljöfrämjande insatser kommer att behöva utökas pga. utsläppen. Om inte vatten- och avloppskunderna ska behöva

SKELLEFTEÅ KOMMUN

stå för den kostnaden så behöver staten tillskjuta ytterligare medel för att hantera de negativa effekterna från utsläppen.

Lagförslaget behöver därför förtydligas i vad som gäller vid utsläppsöverträdelse som en följd av en påtvingad omfördelning av vattenreningskemikalier.

Om kemikalierna inte räcker till för dricksvattenproduktion, så kommer medborgarna inte att kunna dricka vatten från vattenkranen. I vissa fall kan det då behövas införa kokningsrekommendationer.

Den samhällsekonomiska konsekvensanalysen av utredningens förslag behöver fördjupas. Utredaren beskriver att konsekvenserna för kommunerna kan vara både positiva och negativa, beroende på vilken kommunal verksamhet som prioriteras. Det är även beskrivet konsekvenser för andra aktörer, om än mer översiktligt.

Med hänsyn till tid för remittering och propositionsarbete bedömer utredningen att lagförslaget kan träda i kraft den 1 juli 2024. Vid denna bedömning har också vägts in att Livsmedelsverket bör få tid för att vidareutveckla den frivilliga vägledningen, vilket utgör ett viktigt underlag för att utforma den allmänna prioriteringsordning som föreslås i lagförslaget.